

РУСКИ НОВИНИ ЗА РУСИНОХ У ЈОГОСЛАВИЈ

Важносц задругарства.
з нагоди 10-рочнїци АГРАРНЕЙ ЗАЕДНИЦИ
У РУСКИМ КЕРЕСТУРЕ.

(Г) Постої немилосердна борба људзох за животнима добрами. Кажди ше труѓзи, да на то лјегчайши способ ұжива цо веџей тих благох. У тей борби найбажей страда худоба — голоручни. Голоручни, човек у живоце бори ше и процив човека и процив капитала, зос котрим го процивник бие. Тоја неровна борба одлужує ше на чкодуја економски слабого. Резултат — мизерия.

Нешкайши чежки економско-социјални часи не новосц у историје човечества. Људа зе у старих временох жили ище и у чежших и мизернейших обставинох. Но просвішеносц (цивилизација) попри зла принесла и вельо доброго, — вона повишила људски живот.

ЗАДРУЖНА ДУМКА.

Идеја задругарства зродзела и одховала ше у газдовскай нужди и слабосци худоби. Воне у задругах задрженим голоручним борцом живота дава до рукох капитал, же би и вони були ровни на животнене арени. Задругар у својеј животнене борби не појављује ше веџей лем зос својо худобку, але му помага и задржени капитал шицких задругарох.

»Еден за шицких, шицки за једнога!« Морјо ше зос капочкох состој, — дзе вельо капочки, там вельке и морјо. Дзе вельо задругарох, велька и ћа моц.

Наша животна борба створела капитализам, створела комунизам, фашизам и други дружтвени и политични рухи, але шицки вони зніщели можебује ше веџей животни блага, як цо очували.

РОЛЯ ЗАДРУГАРСТВА.

Људзе будујо и ваљајо. На рунох правя ше нови будови. Так започинаме вельорази једну исту роботу и то лем пре розличити ауманя (идеологија).

Задругна идеологија помирлівша. Вона ставља мост медзи крайносцами медзи капитализмом и комунизмом. Задругарство економско-социјална организација економско слабих.

Роля, котруја задругарство одбавело до нешка на сцени људскога живота, не була главна, але була благотворна. Треба ше наздавац, же крайносци розличитих дружтвених рухох раз приведу људзох гу розуму и увидза, же драга задругарства найхасновитиша и найблаготворнейша за шицки дружтвени класи. Кажди човек ма право, жији, кождому човеку треба овозможиц да живе чловеческим животом.

Не крев, але робота, не мержња, але медзисобне почитоване; не роздор, але со-лидарносц ствара животни блага и лјечи ране људской борби! Животна борба була и будзе, а задругна организација ше стара, а економско слабши борци не останю голоручни. У тим є вельке економске и социјалне значене задругарства.

ЗАДРУГАРСТВО У НАС.

Задругни рух ваља свойо колај и по медзи нашим жительством. То пошведчује и дзешецрочнїца, котруја дожила Аграрна Заједница у Руским Керестуре.

Тоја задругарство при нашей худоби находзело, а находзи и нешка ище на вель-

„Руски Новини“ виходза јаки ги-дање. — Предплата на рок 55 Дин. Адреса: „Руски Новини“ Р. Керестур. Число Чековнога рахунку 59-356.

Видава: Руске Нар. Просв. Друштво
За редакцию одповеда: Мих. ФИРАК.

„Хорвати готови исц зос Сербами и на Голгофту...“

Еден од предњакох Хорватах др. Суботич тримал на Русадља у Делницих политичну схадвку, на котрой гварел: „Хорватски народ сце туто державу, але вона муши буц лепше ушорена, же би једнак задоволела шицки три народи. Хорвати тимбаржей сцу туто державу у терашњим чејским часу, кед ше

над цалу Европу вгарли чарни хмари. Хорвати готови ведно зос Сербами пойсц на Голгофту, кед то буде потребно, але лем под условијем, да ше пред тим медви Сербами и Хорватами братски риша шицки спорни питања, бо уж на Голгофти не може веџей правиц порозумене.“

Књаз-Намесник Павло у Берлину.

Його Вел. наш Књаз Намесник Павло зос княгиню Олгу одпутовал на други дзень Русадљох де Берлину, да службено нащиви Немецку и канцелара Гитлера. Књаз остане у Берлину даскељо днј, а бивац буде у дворе Белви.

До Берлину сцигнул Књаз Намесник зос княгиню Олгу штварток 1. јуна. Дочекани су на штацији барз торжествено. Шицки берлински улци кадзи югосл. госци преходили, були богато оквићени, вшадви було видно югосл. застави. Књаз Намесник буде у Берлину до 8. јуна.

Сојуз Англији з большевиками.

Предс. ангљијскай влади Чемберлен вијавел у ангљијским парламенту, же сојуз з большевиками за обрану уж готови. Але до конечнога порозуменя ипак ище не пришло бо большевици питају не лем да им Англија гарантус гранцију гу Польскай, але да ше подвјаже, же не будве правиц њаки догварки зос фашистицкима державама то је а Немецку, Италију и Еспанију. 6. јуна ма нови боль-

шевицки министер Молотов тримац предглавним большевицким одбором у Москви бешеду, у котрой конечно ма повесц, як ствар зос Англију стој. Розуми ше, же у Англије је моћна опозиција, котра од большевицкога сојузу нје добро на чека и прето ше проциви приятельству зос людзми, котри отворено гуторја, же својо обеџунки виполніц не муша. Им главне спреводвиц и робиц у швеце немир и роздор.

ки чежкосци, але Аграрна Заједница ипак укажује напредоване.

Твардо вериме, же и наша худоба раз увидзи, дзе је место и дзе је длужносц!

Медзисобне почитоване, зложносц и пожертвоване нашу худобу приведзе јед-

нога дна под кров того задржнога здания!

Зос радосцу полним шерцом винчујеме дзешецрочнїцу Аграрней Заједници и жичиме щиро да је задржна робота у дальних рокох будзе цо плоднейша и обилнейша!

Ваш успех — успех шицких нас! — На многая!

10 роки роботи „Аграрней Заједници“ у Керестуре.

Од шицких наших дружтвох у Керестуре Аграрна Заједница је једна од најмладијих и најменеј познатих. Причина тому, же нікто од наших интелигентох за њу ше не старал. И так жила вона 10 роки охабена сама себе, зберала худобних житељох нашого валалу да их организује, да их слаби сили повјаже ведно, же би вони були моћнейши. Найслабши, најменши, највеџей помоци треба и зато не робело ше добре, кед ше Аграрна Заједница охабяла по страни.

З нагоди преслави је 10 рочнїци представиме јо нашим читателем и особено увагу обрачиме читателюх з Керестуром, да ше за туто шумну и барц потребну организацију баржей заинтересую.

Пред 10 роками.

„Аграрна Заједница“ основана у Керестуре пред 10 роки 2. јуна 1929 року. При основану приступело лем 28 члени, а до конца 1939 року мала заједница уж 100 членох. Пленски удјели були по 100д. Циль Заједници бул: организовац у першим шоре так званих „аграрцох“ то је тих худобних керестурских житељох, котри достали по војни достали аграрну жем (по даскељо голтьи) приучовац их на шпоровносц и солидарносц, а помогац зос покичкама.

Перши одбор Заједници бул таки: Предс. Денчи Бильња, подпредс. Митро Бодвай, члени Одбору: Јован Гадлукач, Јанко Бодвай и Голик Јанак.

Биланс на концу 1929 року дал суму од 10.503 д. а чистога хасну було 803 д.

Дальши розвой Аграрней Заједници бул нејднаки. Число членох раз росло раз заш падало. Аграрцох јест у Керестуре до 600, але вони у век-

шини не розумели потребу своје организације. То главна хиба шицких нас у Бачкай и Сриме, же вме за организацију барз чежки, непорушни, неверни Томове, а ище вме чежши за жертву и роботу у организацији. Тота наша праділовска хиба завадзала барз и Аграрней Заједници. Але вона ипак витримала.

Терашњи стан.

И ето по 10 роки праци и змагане је биланс за 1938. рок таки: Членох 77. Кажди член уплацел удјел од 100 д. Билансни пенежни рух 40.144 д. Чисти хасен 1.078 д. Шпоровни укладки 16.400 д. Пожичено членом 19.900 д.

За Керестур то суми не вельки, але за туто громадку газдовски најслабијих наших житељох, котри ше у Заједници позберили. Ма вона за својх членох и једну шејцу машину и једен тријер.

Свойо 10-рочне змагане коруновала Аграрна Заједница, котра ше по новим закону вола „Аграрна Кредитна Задруга“, зос куповљу својого власнога дома. Купена хижа на Капуццаним шоре зос широку порту за 16.000 д. Тот дом велько поможе дальшому розвоју дружтва. И заш наглашавајеме: Нашо интелигенти муша ше зос тим дружтвом наших најслабијих братох баржей заинтересовац и баржей ше за њго старац. Бо кажде дружтво на валале треба помоц школованих људзох. Ишак охабене само себе лем чежко ше може отримовац и барз слабо напредовац.

Најшој Аграрней Заједници и јеј дјељним членом жичиме вельки и красни розвой у будућносци.

(М-К.)

Наш народ на Карп. України и його жалосна доля.

Кед уж бул завжати Густ, веџ мадярски катонаци по наредзеню своїх висших, обколели мою хижку и чували ме да нігдзе не ідзем. З тим сом престал буц шлебодни и бул сом заварти. Нігдзе ме несцели пушац, а так исто и гу мне нікого не пущали и не сцели ми дац ніякей шлебоди. През даскељо дні приходзели гу мне мадярски официре и силом питали одомне оружие. Я им не мог друге одвітовац, єдино то, же го немам. Вони не верели и питали одомне да им укажем место дзе єст скритого оружия. Тот их некрасни поступок віше би ме барз рушал и я им доказовал же сом ту послати од самого св. Отца Папи, як администратор пре вірски ствари, а зос политику немам ніяки вязи. Веџ сом вжал мой св. криж зос першох указал им и гуторел: „То єдине майо оружие“. По тим ме почали кояк спрєведац лем да напущим Густ, но я им віше гуторел, же мне неможе ніч застрашиц и же Густ не напущим без наредzenia, и то писменого од висших власцох. — Так приходзели чежки дні, а мнє тримали строго за варто. Недали ми исц ані до церкви, да служим св. Службу. А кед сом их питал, же чом ми не дозволю да окончуем свою должності, веџ ми гуторели, же я сцем з тим буніц народ. На концу, єдного дня принесли ми писмо у котрим стало же мак такої напущиц Густ и пойсц до Будимпешту, по наредzenю висших власцох. Аж тераз сом напущел Густ и свою роботу, кед сом мал чарне на билим же мушим пойсц. У Будимпешту сом на самим міністерству найстрогше протестовал проців такого поступовання гу мне у Густу.

Од теди, як сом напущел Густ, немам до ніяких висти одтамаль, але знам, же ше нашо у дзепоєдних крайох іще боря з Мадярами, а то особено у горох. Тот моцни, геройски и високо націонални народ не сце ше так легко придац. Барз вельку неправду виявили Мадяре пред шветодом кед гуторели, же их цала Карп. Україна дочекала з розширеніма руками, бо ше ошведочели и вони и цали швет, же Українци свідоми своєї народносці, а пре даскељ „мадяронох“, чо насправди не знали цо су, не віплацело ше так циганіц.

Але по моїм розсудзованю — завершуе Преосвящени владика тулу жалосну историю — тот народ не може и не може препаднуц. Народ, котри є так барз духовно здрави, котри є так високо свідоми своєго націонализму и котри умера за шлебоду, неда ше згажиц и унічтожиц. Попри ніх є нішка цали швет, а як нішкайши обставини у швеце барз пременліви, то да Бог, же ше нашо браца за кратки час можу ошлебодзиц.

На концу тих віявах Преосвящени владика гуторел іще и то: Ніяк не можем забуц тот добри и благи народ, весели и отворени, моцни, здрави и бистри. Віше су ми на розуме и пред очми.

Я и на тим месце, прейг наших новинох, найсердечнейше давам свою подзекованю нашому Преосвященому владикови, же з добру волю ви-

приповедал шицко тово цо видзел и дожил на Карп. України и же дозволел да ше то друкує у наших новинох, да шицко тово дозна и ширша заинтересована явносц.

(Конец.)

К. Бесермині, уч.

Англія и єй політика у Европи

Неодлучносц Англії у тих нішкайших турботох, дава змогу фашистичним державам, да вони цо баржей замоцнею. Англія ше дакус нагнівала, же Італія завжала Албанию, але тераз ю гнів уж прешол и вона то признала як звершене діло, бо послала нового амбасадора до Риму зос письмом (з котрим ше амбасадор кральови представи) управлінням на краля Італії и Албаниї. Так исто Англія признала Італії Абисинію, а Немецкій Австрію.

Як треба зрозумиц тово чудне владане Англії? Чи єй влади ані кус не стало до того, да зачува моц Англії и тоти превельки богатства велькобританської имперії?

Баш у тим ствар, же єй до того стало. И баш прето ше Англія так чежко одлучує. Вона нішка у таким чежким положаю, у яким нігда до тераз не була. Прето бо єй нішкайши положай цалком іншаки як цо бул теди, кед ше вона борела зос Луйом XIV., зос Наполеоном, або зос царом Вільгелмом II., да їх не допуши до водства у Европи. И нішка ше Англія о тим стара, але конец нової войны може буц цалком іншаки. Бо док будзе спашавац англійска влада терашні свою вельку империю може цалком знищиц терашні дружтвени шор у швеце, а з тим ведно привесц до того, же англійски граждане потраца тиж и своє приватни маєтки, котрих маю велью на шицких пейц континентох.

И то найвекша причина прецо ше вожди англійской політики, котри спадаю гу найбогатшим людзом Англії, так чежко одлучую и крочай по крочай уступаю пред фашистичними державами. Питане, чи би ше Англія легко одлучела на войну теди, хед би певно знала, же ю виграб. А то прето, бо уж прешла война указала, же по тей страшній военей катастрофи настали вельки дружтвени пременки на швеце не лем у московской держави, але и по других крайох у Европи. Прето тоти цо су на верху англійской політики боя ше, же нова ище вікша шветова война може зробиц ище вікши соціялни (дружтвени) пременки и то по цалей Европи та и у Англії, можебуд и индей — без огляду на то хто виграбе войну.

Тото и лем тото віяшнюе нам чудо англійской неодлучносці и сталного попущаня и так далеко, же Англія гледа помоц у Сталіна, котрого вплив у шветовій політиці у Европи в ешні Англія так видрілела, же тедишинього представніка большевікох Літвінова ані не поволали на конференцию, кед ше одредзовала судьба Четкей, тедишинього союзника большевікох. А нішка сам

таша котрому крев обільно цикла зос ліца на патос. Розказал єдному жандатови принесц води, а у єдній ладички нашол фалат чистого платна. З помоцю жандара завязал Васильови рану и застановел крев. Веџ жандаре нашли дзешка чи направели носила и однесли на ніх Василя на штацию, да го зос першим влаком одвежу до вінці до шпиталю.

Ровночасно Петро зос другима жандарами претресали и препатрали графску вілу. У єдній хижі у партеру нашли збиту до громади и зос першого сну пребудзену и престранену фамелію чувара віли. Бул ту чловек, жена и їх дзівка Маруся, тата пре хтору Ліда була на Петра любоморна. Зварич их такої випитал о шицким и прешведчел ше, же вони ніч не виновати. Вони ніч не знали, яку птицу маю под своїм кровом у віли. Тот „гаспадін“ зос червену браду — приповедал чувар віли, — пришол до віли пред двома тижнями и представел ше як блізка родзина графіні, чия була віла. Гуторел, же вон сце прежиц у віли дас два-три тижні и науживац ше фришкого воздуху. Далей тот пан приповедал чуварови, же барз люби голуби и привезол их зос собу полну вельку клітку. Кажде рано вон дзешка одходзел и врацал ше аж вечаром и веџ ше забавял зос своїма голубами. Сегинь чувар не знал и не розумел, чо значи тата „забава“ и ані му на розум не пришло, же тата „родзіна“ графіні, то обычни большевіцки шпійон.

председатель англійской влади Чемберлен ідзе до большевіцкого посланства и модлі Москву, да пошле своїх делегатах на дагваряне.

Шицко тово чудо мож потолковац не так зос страхом пред утрату велького англійского царства, як зос страхом, да не препадне терашні дружтвени шор у швеце у случаю, кед би настала нова шветова война.

Настава тераз нове питане: чи зос большевіцкому помоцу мож стримац пременку дружтвени шор у швеце?

У слідуючих статіах спробуєме потолковац друге ище вікше чудо: яки хасен маю большевики у тим, да зробя зою зос найбогатшу буржуїску державу швета, котра сце зос тим самим заключеньном дагварки так настрашиц Італію и Немецку, да вони не започинаю войну, а зос тим самим будзе осигурano англійским богачом. да и далей у мире уживаю своє богатства. Чом и як большевики можу у тей ствари пристац гу Англії, кед цали шор и вплив Москви ушорени на революційній ідеології Маркса и Леніна, кед главна задача большевікох, як вони сами ше хвали, пременіц цалком дружтвени живот и настановиц комунізм.

Мац.

Мац як воспитатель.

Як найблізша своєму дзецку, при хторим в дзень и ноц, мац ма вельки вплив на ньго.

Перше слово, хторе дзецко научи прегвариц, научи го од мацери. Мац тата хтора перша и найлепше розуми потреби и жаданя своєго дзецка. Вона в тата хтора дава темель його животу и його будучносці. Иншак поведзене, вона в перший найглавнейши воспитатель.

Дзецко у своєй марнай младосці да мема мацер, спадло би на милосц и немилосц других, хто-ри барз мало лебо ніяк не розумя його душевни и тілесни потреби. Як таке воно би у веліх случаях препадло.

Мац зос свою любови и розумовоньем перша, аж так дом и школа. Вельки Наполеон гварел: „Дайце нам мацери та вам пременіме карту Европи!“ Значи, мацери тоти од хторих овиши доля чоловека, и наційох.

Мац зос писню уклада свойс чадо, шпива му славну прешлосц його прадідох. Тоти слова не падаю под коліску, але до дзецка гоч в яке мале.

Перше понятие о добрим и злим дзецко примиа од мацери, бо ше єй слово трима за єдине правдive и добре.

Чловек би веце рази у живоце и клекнул пред свою судьбу, але му мацерино слова гуча у уху: „другим ище горше“.

Як видзиме мац ма барз важну ролю як у народним так и у дружтвеним животу. Вона в тата хтора склада цегли до красней друштвеней будовлі. Як така вона заслугує найвекшу чесц и поштоване.

Поштуйме мацер, бо єй мено святе!

Зварич видзел, же нет причини заверац чувара и його фамелию, але розказал им, да з хижі не виходза док не придзе воена комесія пре шлідство. Жандаре мали до того часу вілу чувача. Веџ одпровадзел на штацию звязаного большевіцкого шпійона, да го руно одвежу до Вінниці.

Вистка, же влапени большевіцки шпійон у віли графіні, фришко ше розширела по Гнівані. Дознало ше тиж, же шпійон ранел єдного Галицкого офицера, котри бивал у гдовиці Безушко. А вон не бул обични вояк, але на тайней служби у Галицкай Армії и вон мал найвекшу заслугу, же опасни большевік бул влапени.

Шицки тоти вистки пришли фришко и до уху паночки Ліди. Аж тераз ше вона дознала, хто бул єй Василько и же вон ю наисце нв спрэведал, лем спольньовал свою должності. Бул прави українски козак. Вона такой одбегла на штацию и ище пред самим одходом влака видзела Василя, котри уж пришол гу себе. Лідочка зос слизами у очах модлела го, да єй пребачи, же на ньго сумняла. Василь ше лем ошміхнул зос тим ліцом, котре не було звязане и гварел, же шицко будзе добре, лем кед вон виздрави. А виздрави фришко, бо рана його цалком не опасна.

(Конец.)

Посилайце предплату!

машні парох. Од покойного ще одпітал паноцец Г. Бесерміні, а по тим отримал красну казань.

Покойни М. Папуїа, бул у валале и у околици познати як чесни и церковни чловек. У живоце бул прави наш руски газда, котри знал за роботу й зато свой маєток дзвигнул на перше место у валале. Уживал вельке почитоване у валале, не лем медзи Русинами, але и медзи другими націями а то ще видзело и на хованю, кед у таким вельким числу пришли го випровадзіц на вични одпопчівок. — В. Й. п.

Упіс шк. дзецах. 23. мая було у нас упісане шк. дзецах, за нови 1939/40. шк. рок.

До I. кл. руского оділу уписано лем 13 дзеци. По тей цифри видзиме, же ще наших дзецах у Бачинцох, упісув кожди рок вше меней. Кед то так потрима ище пар роки, трафи ще єдна непримна ствар, же нам завру нашу руску школу, котра у нас отворена 1935. року. Наших дзецах ще вше меней родза у Бачинцох — место да ще множиме, ми починаме вимерац. Страшна препасц нам грожи.

Дзе нашо стари фамелій зос численіма дзецими? Млади родитель, вас ще тиче!

Бачинчань

ЦО НОВЕ У ШВЕЦІ

Мадярски вибори. На мадярских виборах котри ще одбули на Русадля, надвладала, розуми ще, влада а, достала 180 посланикох. Але найвецей напредовала мадярска фашистична група, котра сце Мадярску ушориц по прикладу Гитлеровій Немецкай. Вона достала 45 посланикох, а скорей мала лем 10. По тих виборах Мадярска ще не премені, а особено доля нашей Горніці Карп. України остане єднак чежка.

Чешки генерал Прхала, котри як знама велько закривел, же Карпатська Україна страцела свою шлебоду, пришол тераз до Польськай да организує польских Чехох проци Немецох, Польська влада Прхалу у тей роботи щиро помага.

Питане Данцигу одложене. Зос шицких вистох, котри з Немецкай приходза виходзи то, же Немци одложили питане Данцига за познейше. То значи, пуша за тераз Польську на міре. Поляком од того барз одлегчало. Лем чи за длиго?

Українські емігранти у Немецкай. Скоро шицки емігранти зос Карпатськай України прешли до Немецкай. Немци ще чувствовали подязани емігрантом помагац, бо у одлучним часу Немци охабели Карпатську Україну без помоци, котру скорей обещали. Емігранти робя у фабрикох, копальнях и при будованю автомобільних драгох (автострадох). Даєдни пошли робицько газдох на полю. Плацу маю добру 180—200 марки мешачно (на наш пенеж 2.600 до 3.000 д.). Робота чежка, бо емігранти веќшином інтелігенти не навикили на чежку тілесну роботу.

Война медзи войском Вонкашній Монголії и Манжуриї. Дня 30. мая на граніцох Вонкашній Монголії и Манжуриї дошло до борби медзи войсками тих державох. До борби умишали ще и авіони. Японци твердза, же борбу випровоковали росийски большевики, же би так примушели Японцох одвесц армію з Китаю до Манжуриї.

Нова тактика Немецкай. Немецка преса тераз процив Польськай ма нову тактику. Немецки новини до тераз нападали Польську, але уж тераз не пишу за юані слова. Наместо того нападаю Англію, же вона радзи Польськай, же би ніч не попущали немецкай.

40 міліярди рублі за наоружаве одредзели большевики у новим своїм державним бюджету. Влоні видали большевики на весни потреби 27 міліярди. Робя это большев. пролетари исто, що и паньска Англія и Немецка, котру большевики найбаржай мержка.

Добра срімска жем напредай при Шиду комасована и канализована, 80 голтьи, 40 голтьи, и меней у фалаце од 4.000 до 12.000 д. по голту. — Хто сце купиц най ще обяви усмено лебо писмено на Якова Ерделі, Шид.

НАША ДЕРЖАВА

БУРЯ, ДИЖДЖИ И ПОГЛАВИ нащивели у остатніх дньох велі краї нашей держави. Варощик Самобор при Загребу заляла вода цалком и направила мільйонску чкоду. Вельки диждж падал на треци дзень Русадльох вовторок од поладня до двох годзин у Бачкай. У Керестуре давно такого дижджу не было. Дунай рошне и при Новим Саду уж 4·75 м. над нормальну висоту. Кед нарощне до 5 м. настане уж час, да шицко будзе приправене за поплаву (повень). У Боснії у околици Добоя и Тешня на порши дзень Русадля бешнела тиж велька буря, розваляла велько хижки, таргала древа з кореньем. Чкоди єст на мільйони.

У ОКОЛИЦІ ЗАГРЕБА на Русадля знова виляла Сава и потопела вельки фалати жемі Найвецей церпел валал Самобор, дзе вода заляла шицки хижки. Войскова команда на помоц тому валалу послала 80 воякох, котри ратовали живот и маєток нещешлівих жителькох.

УКРАДЛИ МЕДЗИНАРОДНИ телефонски дрот Троме шмелі злодіе в среду звершили интересантну крадзу. У Горней Илици украдли медзинародни телефонски дрот, котри споюе Любляну през Немецку зос Англію. Поліція барз фришко гарештовала злодіох, ктори ще гу крадзі признали.

ЛОКОМОТИВА ОДРЕЗАЛА ОБІДВА НОГИ роботнікови Димитрійови Петрович. Роботнік у Скоплю сцел прескочиц шини, а на то надишла локомотива зос єдним вагоном та му одрезала обидва ноги. Дораз бул превезены до шпиталю у Скоплю.

У ЧАКОВЦУ в недзелю вдерел гром до телефонской централі. Крем того гром ище погубел 33 телефонских апаратох. На щесце не бул нікто забити, або ранети.

ВОНКАШНЯ ПОЛИТИКА ЮГОСЛАВІЇ є добра, твердзи италиянска преса. Югославия ще стара з єдній страни споразумиц з осовину Рим-Берлін. А з другей страни закрипиц Балкански Союз. Таку политику одобрую шицки жителью Югославії

ЗАБИВАЛА ДЗЕЦІ у мацеріні утроби Десанка Араницки у В. Кицинди, а при тим умерали и сами тоти жалосни мацери. Власцом то постало сумніве и вони туту страшну бабу заварли и тे-раз ю чека даскельо роки цемніці.

НАРОДНИ ФЕСТИВАЛ, то єст вистава народних танцох писньох и шматох зос цалей Югославії бул у Београду през 10 дні и звершел ще 31. мая. Посцігнул вельки успіх.

ОСУДЗЕНИ БИРОВ ПЕТРОВГРАДА (Вел. Бечкерек) у Банату Берберски, бо трошел варошки пенаж без одобрения и робел други пронизаконити роботи.

ЧИТАЛ НА ОБЛАКУ спаднул и забил ще, студент Попович у Београду. Вон бивал на треци кондегнапі і вше мал обычай шедзіц на облаку и читац. Так вон шедзел на облаку и в суботу 27. мая, нараз ще заківал и спаднул з облака на уліцу и остал мертві на тротоару. Випатра, же му ще закруцела глава, бо вон тих дньох мал маларію.

В ше л і я ч и н а

У ЯПОНСКОЙ „дружество дугих брадох“ тих дньох мало конференцию. На конференції констатовано, же найдлугшу браду ма Наодширо Като. Його брада дугока 1 м. и 65 см. — НАЙВЕКШИ КИП И. ХРИСТА на швеце єст у Бразилиї. Вон поставени над главним варошом Бразилиї, Ріо де Жанейром, на гори високей 800 метери. Кип високи 40 метери. — КЕЛЬЮ КАТОЛІКОХ у Злучених Державох Сівернай Америки? По урядовей статистики у Злучених Державох Сівернай Америки єст 21,406,507 католікох, то є 239,827 души веци, як було року 1938, Найвецей католікох живе у варошу Чикаго. Вон ма 1,400,000 католікох. Бостон ма 1,027,544 Ньюорска дієцезія 1 мільйон, брухлинска 1,169,054 католікох. — У АФРИКИ живе 53 мільйони мугамеданох, то 34 проц. шицкого житељства. Цо ще дотика християнох, іх єст у Африки 11 мільйони, з веци часци у Южнай Африкі. Мугамедані виявлюю вельку діяльносц, але християнски місіонаре ширя медзи ниграми християнску виру. Вони у Южнай Африкі маю у своїх ру-

кох 90 проц. школох християнох и нигрох. — 26 ВОЯКОХ ЗАДАВЕЛИ ШЕ у подводней американской ладі „Фалкон“, котра ще пре якуш хибу затопела, 28 морнарох удало ще виратовац. — ЧАРНИ ОЧИ ЛЕПШЕ ВІДЗА. То доказали двоме америцким професоре Де Сільва и Робінсон. Вони преучовали очи шоферох и прешведчели ще, же чарни очи лепше видза, як белави, желени и шиви.

„У ЛЬВОВЕ НЕТ УКРАЇНЦОХ“.

На виборах у главним варошу Галичини Львове (ма 320.000 жителькох) на 72 одборнікох не выбрано ані єдного українського одборніка, гоч нашого народу у Львове єст 60.000 (150.000 Жидох, дас 100.000 Полякох). Поляци ще тому радую але дармо, бо Українци не зато не достали одборніка же их у Львове нет, — як би Поляци сцели — але зато, же вони одруцели аж 11 нашо листи и нашо не мали на кого гласац. А тих що сцели гласац Поляци одбивали пре таки причини, же наш чловек мал мено Мафтей, а не польське Мацей, або Йовген, а не польське Евгенюш.

Най ще лем цеша, же нас нет!

ПРИЯВЦЕ ШЕ ЗА ДОБРОВОЛЬНУ СЛУЖБУ ЗА СЛУЧАЙ ВОЙНИ.

Поволую ще шицки члени Червеного Крижа у Р. Керестуре, а и шицки други жителі, котри не подпадаю под воені обовязок, да ще приява предсідательови Одбора Червеного Крижа у mestу за добровольну службу за случай войны. Найбаржай ще поволую жени и дзівки. Потребни сце у случаю войны по шпитальюх, за першу помоц; за варене, рапібане и отримоване шора и чистоти; за правене шматох, за зберане помоци и инше.

У Р. К., 31. мая 1939. р.

Местни Одбор Червеного Крижа.

Весели куцник.

Радосц напредок.

Иду гудаци на свадзбу, а инструменты ще медзи собу розгваряю. Гушлі гуторя: Будземе есц, будземе пиц, будземе ще вешеліц.

Бруги одповедаю: Кед Бог да, кед Бог да.

Иду зос свадзби и гушлі гуторя: Не ёдлы зме, не пили зме, не вешелели зме ще.

Бруги одповедаю: Гварел я, гварел я.

По оцовей шмерци.

Перши: Та поховали сце оца?

Други: Поховали,

Перши: А як сце ще подзелели?

Други: Братски.

Перши: А доже з длустром?

Други: Шицко зме охабели мацери.

Пияніца.

— Не можем видзіц пред собу полни погар, гварел ёден, та з нього шицко випил.

Кед випил з нова гвари: Не можем видзіц пред собу празни погар, та го напольні.

Понеже не могол пред собу видзіц полни, заш го випил.

Вец му знайце шора.

Хто од ніх пияни?

За єдним столом у карчми шедза двоме и ёден другому толкуе, кеди чловек пияни.

— Попатри до гевтого кута, гвари перши, и кед од гевтих двох увидзіш штирох, вец ши пияни.

Други ще оглядне и обічи там лем єдного чловека.

Чи знаце прецо?

Щена зарну.

Жито	135—145 д.
Кукурица	99—103 "
Ярец	165—170 "
Овес	150—152 "
Пасуля била	280—282 "

Читайце и розширюйце

Руски Новини!

Друкую: Друкарня Просвіти у Р. Керестуре.

Карпатска Україна знова страхи Польську.

Нераз писали ми у „Р. Новинох“ ище теди, кед Карпатска Україна була самостойна, як то Польська робела шицко, же би ю Мадярска окуповала.

Польська радіо-станиця, новини, кожного дня на цали швет трубели, же у Карпатській Україні анархія (неприпознане ніякі власци) і же ю муши достаць Мадярска, бо вона грости Польській.

А кед Карпатську Україну на интервенцію Польській Мадяре окуповали, радосць польського радія, польській преси не мала граніць.

„Уж цицькому конець, уж ан Карпатській України нет веций Українців.“ — писала „Газета Польська“.

Уж не будзе веций вона грости Польській... Представце себе, мала Карпатська Україна, зос 500.000 жительох грожела велькою польською держави! Чи то не шмишине?

Польські новини далей пишу, же Берлін тераз знова прициска Мадярску, же би дала Карпатській Україні автономію, і то не гочяку, але таку, яку вона уж мала, ма ще вратиць дому влада з президентом Волошиаом и шицка еміграція. Не знаме, на кельох тоді висти правдиви, але едно сигурне. Же велька Польська, котра и тераз, кед є у велької небезпеки, не сце ще порозумиць з Українцами, — бо їш обновеня Карпарської України. Чом?

Хто нема чистей соївіць, тот ще бої и своєї цині!

Два блоки у Європі ІТАЛІЯ и НЕМЕЦКА — АНГЛІЯ, ФРАНЦІЯ и БОЛЬШЕВИЦІ.

Цала Європа тераз находзи ще у таким истим положеню, як пред роком 1914.

Место „Союза Народох“ творя ще два вельки воєни блоки. Розуми ще, же обидва блоки проглашую, же сцу лем мир. Італія и Немецка твердза, же лем Англія водзи політику „заокружовання“ сце вона заокружиць Італію и Немецку зос своїма союзниками, а потим їх зніщиць.

Англія наместо того твердзи, же Немецка и Італія уж до тераз зніщили три самостойни держави, Абисинию, Чехословакию и Албанію. А же би не допущиць до дальших нападох тих вельких державох на шлебоду інших державох, Англія ще стара створиць воєни союз: Англії, Франції и большевикох.

Циль того союзу.

Крем того, же тоді три вельки держави маю ще взаємно помагаць за случай нападу на єдину з ніх, вони маю тиж гарантоваць граніць Польській, Румунії, Турскій и Грецькій.

Далей Большевики сцу гарантоваць самостойносць державох; Естонії, Латвії и Литвани, без огляду чи тоді три малки держави туту гаранцию сцу чи не.

Так исто союзни держави Англія, Франція и большевики маю даць помоць и тим державам, котрим граніць не гарантую, кед би були нападнуты и кед би вони модлели помоць и сцели ще браніць. Англія ту дума на Белгію, Голандію — Югославію и Болгарску.

Таке тераз політичне положене у Європі. Шветово новини так исто пишу, же до блоку Італії и Немецкій ма приступиць Японска, а теди би моц єдного и другого блоку була вировнана, бо тераз блок Англії велькою моцнієши.

Жидзи у Югославії.

Нашо Жидзи видали о себе туту статистику котра барз поучна.

У Югославії ест 68.842 Жидох. Року 1938 прешла на інши вири 821 особа, зос того 580 югославянских и 241 цудзодержавных Жидох. З того числа на православие прешло 114 особах, на католицку вири 512, на іслам (мусліманство) 20, на евангелицку вири 38, на старокатолицку и інши вири 137 особи. Найвецій преходи на інши вири медзи жидами було у Савській бановини.

Пред окружним судами у Югославії було осудзено р. 1937 коло 240 Жидох, р. 1936 коло 266, а р. 1935 коло 249 Жидох. Цо ще дотика числа жидовських школярох було их у основних школах 3.206, у гімназійох 2.951, у учительських семинарийох 6, у торговельних академійох 212, ведно 6.680 школярох, то значи непомирно вельке

число у порівнаню зос іншим населенем у Югославії. Цо ще дотика университетского школования, Жидзі маю 709 студентох, и то на медицині 170, на прави 185, на філозофи 80, на техніки 54, на високих господарских школах 65, на музичній академії 7, на інших високих школах 148. Видзиме же скоро шицьки жидовски дзеци ходза до средніх школах.

А що зос нашима рускими дзецими? Кельо их ходзи до средній школи? Прето нам треба побудоваць свой конвікт же би нашо дзеци могли ходзіць у довольним числу до средніх школах.

Бо моц жидовства основана у велької мери на їх просвищеносци. Кажды жид у нас, а и индзей муши звершиц якушик школу и прето вони паную. А на приклад у Польской ест велькою жидовской худоби баш зато бо до школи не ходза.

Чи треба нам лепша наука и лепши доказ як нам барз потребни конвікт за наших школярох?

Гласи шветовей преси ПРОЦІВ И ЗА СОЮЗ ЗОС БОЛЬШЕВ. РУСІЮ.

На другим месце пишеме о організованю двух воєнних блокох у Європі. У блоку Англії и в большевицка Русія.

Інтересантно чуц гласи шветовей преси, особено англійскей о союзу зос большевиками.

У англійской новини „Теблет“, котра ще оштро ставела проців союзу зос большевицку Русію зявела ще статя, котру написал українски политичар Владимир Коростовець, котри живе у еміграції у Англії. Вон медзи іншим пише:

„Цалком є ясне, же ніяки союз зос безбожним, злочинским и цалком процичловеческим режимом большевикох не возможни за державу, хтора признава закони християнства. До процірелігійного режиму большевикох ніхто не сумня, одкеди большевики за державну религию проглашили безбожносць.

И тераз на Вельку Ноць большевицка організация „Безбожник“ організовала процірелігійни демонстрації у шицких векших варошах Русії.

Так исто, же большевицки режим є процічловечески, бо вон тей думки, же чоловек є лем средством у руках держави, и цені ще по тим, кельо вон зароби за державу“.

Владимир Коростовець потим пише, яки хасен мали інши держави з союза зос большевицку Русію. Року 1923. Немецка заключела союз зос Русію. А що вона ма з нього?

Большевики організовали революцію у Берліну и у Гамбургу. Кед мали союз зос Еспанію виволали там войну, котра тирвала скоро три роки и спадло у ней 2 мільйони людох. И Французка мала союз зос Русію. Хасен: Влада „народного фронту“ — буни и штрайки! Так було у каждой держави, котра мала союз зос большевицку Русію!

З НАШИХ ВАЛАЛОХ

Руски Керестур. „АГРАРНА ЗАЕДНИЦА“ ПРЕСЛАВЕЛА 10-РОЧНІЦУ.

На други дзень Русадльох 29. мая преславела наша „Аграрна Заєдница“ 10-ту рочніцу свогого постаяння. На 2. годзин отримана у валалскай хижі главна рочна схадзка, котрой присутствовал делегат Централі з Н. Саду п. Йованович, Вон винчовал Заєдниці ёй Ювілей и новогадал членох на іще лепшу роботу у дальших 10 роках. Веци бул прияти лоньски биланс и выбрана слідующа нова управа.

Предс. Митро Бодвай, подпредс. Голік Янко, члены Одбору: Янко Надь, Дюра Бесермині, мл. и Данил Бесерміні.

Надзорни Одбор: Дюра Бесермині стары, Дюра Джуня, тарговець, Сільво Еделінски Симеон Гаднянски.

Вечар дало дружтво у новым своім дому вельки банкет за членох и поволаных гостох. Зишло ще барз шумне дружтво, понад сто особи, медзи німа и жени. Од гостох були: паноцец Парох, п. адвокат Гербут, п. директор школи Дудаш, делегация валалскаго Одбору на чоле зос п. біровом Сабадош Янком, делегация „Кооперативи“ зос председником Мих. Джуня, а од Читальні предс. Петро Шимко и други.

Предс. Аграрней Кредитней Задруги п. Митро Бодвай привітал шицких з кратку але ціну бешеду. Перши бешедовал п. адвокат Гербут (його бе-

шеду приношиме на другим месце), веци парох о. Фірак привітал дружтво и гуторел о любови и злагоди як темелю каждого дружтва а зокрема з други обещал дружтву свою подпору Янко Голік, крашне бешедовал о потреби задружній роботи баж за худобних, а директор Дудаш наглашал звязу задруги и школи. На остатку преварел даскељо слова делегат Централі п. Йованович и виявел задовольство зос красним розвоем дружтва. Керестурска задруга спада медзи лепши и напреднієши. У щирей братской бешеди банкет ще розцагнул аж досц по полночи.

Зос своєй страни нашо новини складаю Аграрней Кредитней Задруги щире винчоване и буду ю віше помагаць у дальшій роботи за благо їх членох.

Представа нашей Читальні у Півніц. — В недзелю 28. мая, на перши дзень Русадльох наша Читальння нащивела братох Словакох у Півніц. Давали зме представу „Сорочински вашар“ котри мал такі велькі успіхи у Керестуре. Красне привітане и вельке нащивене дораз одкрило братску славянску душу Словакох. Мушиме признаць, же вони нас красне дочекали як ми їх.

Представу зме давали у сали валалской карчми. Сала була барз мала а так исто и сцена. Шицко було цесне. Алё попри тим до тей малей сали змесцело ще барз велько швета, як іще ніда. Шицки сцели видзиц и чуц братох Русинох-Українцох. Велі ані места не мали.

Цала представа ишла у подполнім шире. Нашо дилетанти указали и тераз вельку способносць за таку роботу. Домашні були барз задовольні и одушевлені. Призначавали, же зме пред німа. Найбаржей им ще пача нашо писні. Як лем знаце так крашне шпиваць, гварели нам велі.

Нашо ще могли пред другима прешведчиць, яки ми красни представи мame и цо значи за представу добри, фахови режисер, котри бавячох учи представяць. Увидзели зме тиж, кельо вредзи за театрални кружок мац добrego диригента як цо в наш о. И. Тимко, котри ще отарал, да ще нашо писні укажу у полній своїй красоти. Таких писньох як нашо українски нет на швеце. То признаца кажды, хто лем першираз чуе, о тим зме ще прешведчели и зос одушевленя Словакох за нашо писні у Півніц.

Остатніраз зме не спомли бавячох Петришина и Ощудляка, котри мали главни ролі и барз добре их виведли особено Петришин зос природним бавенем и живу мимику, а Ощудляк зос красним шпивом.

Зос „Сорочинским вашаром“ вредно обисцьшики нашо валали, а наздаваме ще, же то наша Читальння и зроби.

Вельке признане припада шицким бавячом, же ще жертвовали за туту представу, а признане и щире подаковане братом Словаком, же нас так сердечно прияли. Нам мило, же зме могли виступиц на преслави їх Словакской Матиці и дзекуеме ей Одборови а зокрема діяльному сектетарови п. М. Киселому, хтори ще за нас найвецій старал.

Стари Вербас.

Дня 29. V. на други дзень Русадльох пошвечені темельни камень будовні новей церкви у Стадим Вербаше зос найвецім торжеством.

Шицки Русини грекокатолики у найвецім числу присутствовали тому найвеціму торжеству, котре уж од двацет роках и веций обчековали.

По св. Служби Божій, котру одслужел месни парох Д. Біндас, велька процесія вишла на место будовлі новей церкви, дзе фундамент пошвечені всеч. о. Абодич Александер, декан бачки и парох коцурски зос месним парохом при участви целого народу руского парохії ст. вербаскай и закончел зос красним словом о будови храма Соломонового и нашого.

Робота прекрасней будови церкви уж тераз будзе нагло напредоваць и до вішні того року готова будзе нова церква.

Правда, же матеріялни средства довольно не мame, то знаю и нашо матки, котри нам мачохи постали, але ще наздаваме, же нас добри людзе и пак випоможу.

У слідуючим числу Р. Новинох положиме мена даровательох на нашу церкву.

Бачинци.

† Михал Папуга, стари. Дня 22. мая умар у 84 року М. Папуга, стари. Поховані на домашнім теметове и випровадзены од велького числа народа бул на 24, мая. Вельке ховане водзели троме паноцове: о. М. Гіріювати, декан сримски; о. Г. Бесермині, шидски парох и о. Г. Дудаш, до-